

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Omgevingsvisie Noord-Brabant

Tweede tussentijds advies over de inhoud van het milieueffectrapport

22 maart 2018 / projectnummer: 3198

1. Advies

Inleiding

De provincie Noord-Brabant werkt aan de Brabantse Omgevingsvisie (BOVI). De visie schetst een toekomstbeeld van de Brabantse leefomgeving in 2050. De ambities die de provincie daarbij heeft, zijn vertaald in opgaven en doelen. De Omgevingsvisie legt nog niet vast hoe de doelen moeten worden bereikt. De sturingsfilosofie is dat de provincie deze doelen samen met andere partijen wil bereiken. De precieze vorm van samenwerking wordt later ingevuld.

Wat laat het MER zien?

De conceptversie van het plan-MER (hierna MER) is gebaseerd op het voorontwerp van de Omgevingsvisie (d.d. 9 januari 2018 en hierna Omgevingsvisie). De Omgevingsvisie biedt nog veel ruimte voor de verdere uitwerking van het beleid. Het MER levert – samen met de opbrengst uit de participatie (Tour de Brabant) – input voor de verdere uitwerking en vaststelling van de Omgevingsvisie.

De Commissie constateert dat de provincie Noord-Brabant met de Omgevingsvisie meer focus heeft aangebracht in de opgaven en ambities en benoemt vier opgaven: energietransitie, klimaatproof, slimme netwerksteden en concurrerende en duurzame economie. Daarnaast onderzoekt het MER de randvoorwaarde ‘basis op orde’. Uit dat onderzoek volgt een vijfde opgave: natuurkwaliteit op orde (zie p.7 van het MER).

Het MER verbeeldt de milieueffecten van de visie en het doelbereik in één integraal beoordelingskader, genaamd ‘De vlag van Brabant’. Deze vlag laat voor twaalf criteria zien hoe de toestand van Brabant momenteel is en hoe deze toestand zich autonoom en onder invloed van het beleid uit de omgevingsvisie ontwikkelt. Het valt hierbij op dat het voorgenomen beleid uit de Omgevingsvisie niet leidt tot het volledig realiseren van de ambities.

Wat adviseert de Commissie voor het MER?

De Commissie constateert dat vijf hoofdopgaven zijn benoemd. Daaraan is ook een aantal concrete beleidskeuzes gekoppeld, zoals de bouw van 120.000 woningen binnenstedelijk, een energieneutrale provincie en 100% circulaire economie in 2050. De haalbaarheid en de consequenties van deze opgaven zijn echter niet onderzocht. De Commissie adviseert dit te doen door de ambities en doelen in het MER concreter uit te werken. Verken daarmee de ‘hoeken van het speelveld’.

De Omgevingsvisie bevat ambities en doelen, maar gaat nog niet in op de vragen waar? (locatie) en hoe? (oplossingsrichtingen). Vanwege de verre planhorizon (2050) en de filosofie samen te werken met andere partijen is het begrijpelijk dat aan deze doelen nog geen concrete invulling (eindbeeld) is gegeven. Maar de functie van het MER is, zeker in het licht van de eisen aan een Omgevingsvisie vanuit de wet, in dat geval duidelijk te maken in hoeverre de ambities elkaar versterken of juist tegenwerken. Daarom adviseert de Commissie voor de tussendoelen voor 2030 in het MER wel concrete(re) en verschillende oplossingsrichtingen (verkenningen) uit te werken. Deze oplossingsrichtingen kunnen een stap concreter worden uitgewerkt dan de keuzes in de Omgevingsvisie. Vervolgens kan op basis van deze verkenningen een doorkijk naar 2050 worden gegeven.

De nu gemaakte tussenstap biedt de kans om het beleid verder bij te sturen en aan te scherpen met de informatie uit het MER en de participatie.

Ook de rol die andere partijen moeten spelen kan worden verduidelijkt, zodat de doelen wel kunnen worden gehaald. Het MER speelt daarbij een belangrijke rol.

In de volgende hoofdstukken licht de Commissie haar advies nader toe en doet zij concrete handreikingen hoe deze verkenningen in het MER uit te werken.

Waarom wordt een MER opgesteld? En waarom een advies van de Commissie?

In de Omgevingsvisie wordt het ruimtelijke beleid van de provincie tot 2050 vastgelegd. Ten behoeve van besluitvorming daarover wordt een Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Bevoegd gezag voor het vaststellen van de Omgevingsvisie is Provinciale Staten van Noord-Brabant. Zij heeft de Commissie m.e.r. gevraagd om tussentijds te adviseren over de Omgevingsvisie en het MER.

Dit advies is één van de m.e.r.-pilotprojecten die in overleg met het ministerie van Infrastructuur en Waterbeheer (I&W) en de provincie Noord-Brabant zijn geselecteerd. Doel van de pilotprojecten is om vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet te experimenteren met de m.e.r.-procedure en het opstellen van het MER. Een tussentijds advies van de Commissie past daar goed bij, omdat de werkwijze met Omgevingsvisies en het opstellen van daarbij behorende MER-en in ontwikkeling is. De rol die het MER kan spelen bij het opstellen van de Omgevingsvisie en de wisselwerking tussen beide procedures en het participatieproces, zijn nieuwe ontwikkelingen waar in het kader van de pilot ervaring mee wordt opgedaan. De Commissie heeft eerder een advies over Reikwijdte en detailniveau gegeven. In december 2017 heeft zij tussentijds, op verzoek van de provincie, ook nog een aanvullend advies gegeven. In het nu voorliggende advies refereert de Commissie aan deze eerdere adviezen en gaat zij na hoe eerdere adviezen zijn opgepakt door de provincie.

De Commissie adviseert het MER nadrukkelijk een rol te laten spelen bij de totstandkoming van het MER. Met het beoordelingskader en de analyse van de opgaven levert het MER een bijdrage aan de ontwikkeling van het integraal omgevingsbeleid. Dit wordt verder toegelicht in paragraaf 2.2 van dit advies.

2. Toelichting op het advies en aanbevelingen voor verdere uitwerking

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen voor de verdere uitwerking van de vijf hoofdpogaven. Zij adviseert daarbij ook te kijken naar de adviezen die zijn gegeven in hoofdstuk 3 van het R&D-advies van de Commissie en in het tussentijds advies. De onderwerpen die daarin zijn genoemd voor de uitwerking van de alternatieven en varianten, zijn nog steeds van belang, ofwel in de uitwerking van de alternatieven ofwel in de uitwerking van het beoordelingskader. Verschil is dat de provincie nu een duidelijke focus heeft aangebracht in de hoofdpogaven en een beoordelingskader heeft uitgewerkt waarmee de ‘foto van de leefomgeving’ wordt beschreven.

De Commissie adviseert om voor de hoofdpogaven de hoeken van het speelveld te verkennen. Werk de hoofdpogaven verder uit en toets ze met het beoordelingskader ‘Vlag van Brabant’. Ga na wat de consequenties voor de verschillende vlakken in de vlag zijn als de hoofdpogaven geheel worden uitgevoerd en voor 100% aan de ambitie wordt voldaan.¹

Het globale detailniveau van de Omgevingsvisie sluit niet uit dat in het MER concretere oplossingsrichtingen mogen en/of kunnen worden verkend. Meer concrete verkenningen van oplossingsrichtingen, gebaseerd op beschikbare kennis en inzichten, kunnen de besluitvorming ondersteunen zonder bindend te zijn voor beleid of de uitvoering van de ambities en doelen.

2.2 Beleidskader

Het MER kan een belangrijke rol spelen bij de totstandkoming en onderbouwing van de Omgevingsvisie. De Commissie verwijst daarvoor ook naar de eisen die in de Omgevingswet worden gesteld aan een Omgevingsvisie (art 3.2.):

- a) een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- b) de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied; en
- c) de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

De Commissie constateert dat de Omgevingsvisie op hoofdlijnen voldoet aan deze opdracht, maar de invulling van het te voeren integrale beleid is nog een punt van aandacht. Dit vraagt nog inzet bij de verdere uitwerking, met name in de programma’s die volgen als uitwerking van de Omgevingsvisie.

De Omgevingsvisie staat niet op zichzelf. Het bestaande beleid wordt voortgezet (basis op orde). De Omgevingsvisie kan wel aanleiding vormen om het beleid op onderdelen te wijzigen. De Commissie adviseert in het MER op hoofdlijnen aan te geven welke omgevingswaarden aanpassing behoeven en te verkennen wat hierbij de mogelijkheden zijn.

¹ De Commissie constateert dat vlakken in de vlag niet 1 op 1 overeenkomen met de hoofdpogaven, bijvoorbeeld duurzame economie komt terug in meerdere vlakken, en energietransitie is maar een onderdeel van een vlak.

Concretere uitwerking van de Omgevingsvisie wordt doorgeschoven naar nog op te stellen programma's. Het MER maakt niet duidelijk voor welke onderdelen een programma zal worden opgesteld. In de Omgevingsvisie moet worden aangegeven wat het doel van die programma's is en hoe de integraliteit ervan wordt bewaakt. Hiervoor moet het MER de onderbouwing geven.

2.3 Uitwerking Hoofdogaven

Hoofdogaven en keuzes concretiseren

De Commissie adviseert de hoofdogaven uit te werken voor de referentiejaar 2030 en 2050. Verken de hoeken van het speelveld door per hoofdogave de mogelijkheden te verkennen van de uitwerking/invulling van de geformuleerde ambities. Doe dit door:

- Ambities scherper te formuleren. Geef aan of het de ambitie is om alle vakjes van de vlag rood (100%), te laten kleuren of alleen die van de hoofdogaven.
- Te onderzoeken wat de haalbaarheid is. Geef aan wat het niet halen van een opgave/ambitie voor gevolg heeft. Betekent dit extra inzet van beleid, maatregelen of middelen? Of bijstellen van de ambities? En wat zijn de terugvalopties?
- Te onderzoeken hoe de ambities en opgaven elkaar versterken of juist in de wielen rijden.
- Aan te geven hoe integraliteit van beleid wordt geborgd.

Beoordelingskader 'Vlag van Brabant'

De aanpak met de Vlag van Brabant kan een waardevolle bijdrage leveren aan de verdere visieontwikkeling en het maken van keuzes. De Commissie adviseert daarbij ook de eerdere aanbevelingen, en dit tussentijds advies te betrekken:

- Een belangrijke meerwaarde van de Telos-aanpak met de Vlag van Brabant is de relatie tussen de verschillende vlakken. De vlakken zijn vooral nuttig om de strijdigheden tussen keuzes in beeld te brengen.
- Het is belangrijk om de scores goed te onderbouwen en deze navolgbaar te maken. In de huidige uitwerking is dat niet mogelijk. De scoring is globaal, zonder inzicht in de achterliggende indicatoren en de weging daarvan.² De Commissie adviseert om de transparantie en navolgbaarheid van de scores uit te werken. Werk met een beperkt aantal cruciale indicatoren die gevoelig zijn voor belangrijke keuzes waarvoor de provincie staat.

Doelbereik en effecten bepalen met de Vlag van Brabant

De Commissie adviseert de oplossingsrichtingen (verkenningen), als uitwerking van de hoofdogaven, te beoordelen met het beoordelingskader van 'De vlag van Brabant'. Geef hierbij aan welke vlakken zijn gekoppeld aan de hoofdogaven. Onderzoek vervolgens hoe deze vlakken maximaal kunnen worden ingevuld. Ga na wat dit voor consequenties heeft op de andere vlakken in de vlag. Worden deze versterkt of juist verzwakt, ontstaan er kansen of juist risico's? Beschrijf ook welke mechanismes daar achter zitten. Hiermee kan de vlag worden ingezet om oplossingsrichtingen op effecten te beoordelen en ontstaat een beeld van de effecten van de keuzes.

² Niet ondenkbaar is dat als een andere partij deze scores zou uitvoeren er een andere uitkomst naar voren komt.

Hierna geeft de Commissie per hoofdpogave aan hoe zij de verkenning van de hoeken van het speelveld ziet. Dit moet worden gezien als een eerste aanzet voor uitwerking, die verder moet worden ingevuld met inzichten vanuit de provincie en betrokken partijen.

Energietransitie

Werk verschillende ruimtelijke modellen uit waarmee de doelen van 100% energieneutraal in 2050 en 50% reductie van broeikasgassen ten opzichte van de uitstoot in 1990 en ten minste 50 procent duurzame energie in 2030 kunnen worden gehaald. Daarmee neemt Brabant het tussendoel dat Nederland heeft gesteld voor 2030 over als nieuwe, minimaal te realiseren ambitie. Hoe de provincie dat gaat bereiken, wordt later in het vervolgtraject (na vaststelling van de Omgevingsvisie) uitgewerkt. Wel worden nu al lijnen uitgezet in welke richting wordt gedacht, zoals het samen met andere partijen oppakken, niet afwentelen op anderen, rekening houden met de ondergrond en de inzet voor een energieneutrale gebouwde omgeving in 2050. Uit het MER blijkt echter dat de ambitie niet gehaald wordt. Dit betekent dat ofwel de ambitie moet worden bijgesteld, wat gelet op de nationale doelstelling en de urgentie van het vraagstuk niet wenselijk is, ofwel een zodanige extra inspanning c.q. concretiseringslag geleverd moet worden, dat de ambitie wel wordt gehaald.

De Commissie adviseert daarom verschillende ruimtelijke modellen en/of energiemodellen uit te werken waarmee de doelen van 100% in 2050 en 50% in 2030 kunnen worden gehaald. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een concentratie van windturbines in het westen van Brabant en een invulling vooral met zonnepanelen. Laat zien wat de effecten van deze modellen zijn op de andere ambities en aspecten, zoals het landschap, de recreatie en de landbouw.

Klimaatadaptatie

Doel van de provincie is klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te zijn in 2050. Uit raadpleging van de klimaateffectatlas³ blijkt dat op dit moment nog grote risico's bestaan voor met name het noordelijk deel van de provincie. Al vanaf 2020 gaat de provincie klimaatbestendig en waterrobuust handelen, maar de Commissie vraagt zich af of daarmee de bedreigingen zoals in de atlas opgenomen zijn opgelost. Het is onduidelijk of de voorgenomen robuuste inrichting van de beken en riviertrajecten wel toereikend zal zijn om voldoende klimaatbestendig te zijn.

De Commissie adviseert derhalve een klimaatstresstest uit te voeren voor de Omgevingsvisie⁴. Ga daarbij in op zaken als minimaal vereiste waterveiligheid, toekomstige gebieden met grote risico's op wateroverlast of juist verdroging en de meest geschikte plaatsen voor waterberging, zowel uit oogpunt van overlast als verdroging en hittestress in de steden.

Slimme netwerkstad

De woningbouwopgave⁵ biedt kansen om slim om te gaan met mobiliteitsoplossingen en nog te maken ruimtelijke keuzes. Uitdaging is om gegeven de bestaande infrastructuur, dat wil zeggen zonder kostbare uitbreidingen, deze opgave te realiseren. De Commissie adviseert om enkele contrasterende perspectieven uit werken. Te denken valt aan alleen bouwen op

³ <http://www.klimaateffectatlas.nl/nl/>

⁴ Zie ook de factsheet over klimaatadaptatie en m.e.r. <http://www.commissiener.nl/documenten/00000258.pdf>

⁵ binnenstedelijke opgave van 120.000 woningen in de komende 10 jaar.

basis van TOD (Transit Oriented Development) en/of in een richting waarbij private partijen medeverantwoordelijk worden voor het aanbieden van mobiliteitsvoorzieningen. Daarnaast geldt dat ondanks de omvangrijke woningbouwopgave de ruimtelijke inrichting grotendeels vastligt. Dat betekent dat er ook aandacht moet worden besteed aan de vraag hoe het bestaande mobiliteitsgedrag duurzamer in te vullen. Gegeven het feit dat het aandeel duurzame mobiliteitsopties voor verbetering vatbaar is, liggen hier kansen. De Commissie adviseert te onderzoeken hoe het bestaande mobiliteitsgedrag en bezit van vervoermiddelen op een duurzame wijze kan worden beïnvloed. Het door de provincie gehanteerde begrip 'Daily Urban System' biedt handvatten om dit verder vorm te geven.

Duurzame en concurrerende economie

De ambitie is vergaand circulair in 2050 en 50 % in 2030. In het MER staat: "de inschatting is dat de risico's van de opgave beperkt zijn. De beoogde transitie van de economie naar een grotere duurzaamheid leidt tot een kleinere impact op de leefomgeving". De Commissie mist een onderbouwing van deze conclusie. Verduurzaming betekent deels ook het verplaatsen van activiteiten met als gevolg een toenemende internationale interactie. Het toenemend vliegverkeer mag daarbij niet worden onderschat. De Commissie adviseert deze risico-inschatting nader te onderbouwen/ uit te werken en te betrekken bij de uitwerking van de visie.

De reeds ingezette transitie van de agrarische sector is een belangrijk onderdeel binnen deze opgave. Deze transitie kan grote effecten hebben voor het landelijk gebied, zowel positief als negatief. De vraag is hoe en op welke termijn het grote aantal verschillende ambities (minder import van grondstoffen, minder emissies, herstel van de bodemkwaliteit en biodiversiteit, aanpassing aan klimaatverandering) kunnen worden gerealiseerd. De wegen om de ambities te realiseren kunnen verschillende kanten op gaan. De Commissie signaleert daarbij twee mogelijke richtingen: precisie-landbouw en natuur-inclusieve landbouw. De Commissie adviseert deze richtingen te verkennen en te onderzoeken op hun effecten, kansen en risico's.

Natuurkwaliteit op orde

De natuuropgave voor 2030 en 2050 zal hand-in-hand gaan met andere ruimtelijke opgaven, zoals de energietransitie en landbouwtransitie. Dit zijn opgaven met grote claims op het landelijk gebied. Dat geldt zowel voor de ecologische opgave als voor een omgevingsvriendelijke landbouw en nieuwe energielandschappen. Vooral voor een energieneutraal Brabant gaat het om gigantische ruimteclaims. Om de hoeken van het speelveld daarbij te verkennen, adviseert de Commissie om de totale opgave voor deze drie transities voor 2030 en 2050 op het landelijk gebied te projecteren. Onderzoek of een robuust rivier- en beekdallandschap samen met de aanwezige grote heide- en boscomplexen te combineren is met zonnevelden (naar verwachting duizenden hectares), windturbines en grondgebonden minder intensieve, maar wel efficiënte, nul-emissie-landbouw. Onderzoek of de structuurvisieopgave voor het robuuste rivier- en beekdallandschap en de al aanwezige grote heide- en boscomplexen kan worden gecombineerd met zonnevelden (naar verwachting duizenden hectares) en/of honderden windturbines en moderne landbouw, waarbij de huidige schaal en verweving van functies wordt gehandhaafd. Een alternatief is dezelfde opgave in een grofmaziger landschap te projecteren, waarbij dus meer een cascomodel/scheidingsmodel wordt toegepast. De Commissie denkt dat deze exercitie de discussie over de toekomst van het Brabantse landschap zal helpen door deze ruimtelijke modellen te concretiseren en visualiseren en instrumentaria erbij te onderzoeken (denk daarbij bijvoorbeeld aan een provinciale landinrichting).

Passende beoordeling

De Commissie constateert dat het vlak 'natuur' in de Vlag van Brabant voor tweederde wordt gevuld in het MER. De Commissie adviseert de natuurambitie nader toe te lichten en te on-derbouwen hoe de ambities voor natuur zich verhouden tot de Natura 2000-doelstellingen. Ga daarbij in op de vragen waar de knelpunten zitten, waarom de doelen wel of niet worden gehaald en welke mogelijke oplossingen er voorhanden zijn.

De Commissie adviseert in het MER een Passende beoordeling uit te werken. Daarin kan worden aangegeven hoe verdere achteruitgang van Natura 2000-instandhoudingsdoelen minimaal moet worden voorkomen en hoe dit te bereiken. Neem daarbij in beschouwing dat het klimaat verandert en daardoor een aantal instandhoudingsdoelen in de knel komt en andere doelen juist weer gemakkelijker te realiseren zijn.

3. Overige opmerkingen en adviezen

3.1 Proces richting besluitvorming en vervolgbesluitvorming

De omgevingsvisie is op de meeste onderdelen nog niet geconcretiseerd. De abstracte doelen kunnen echter in de loop der jaren aan de hand van de beleidscyclus, die centraal staat in de Omgevingswet, steeds verder worden ingevuld. Ook kan concretisering met behulp van één of meerdere programma's plaatsvinden. Daarbij is het van belang het integrale karakter in de gaten te houden indien er meerdere programma's worden gemaakt.⁶ Ook dient dan gezorgd te worden dat, indien uit monitoring en evaluatie blijkt dat ambities niet kunnen worden gehaald, de omgevingsvisie hierop wordt bijgesteld.

Dit geldt eens te meer als nu al blijkt dat ambities niet worden gehaald. Het MER laat zoals gezegd zien dat de ambities van de omgevingsvisie niet binnen de 'planperiode' worden gehaald. Het gegeven dat de Omgevingsvisie nog een voorontwerp betreft met een concept-MER, biedt voldoende gelegenheid om de uitkomsten van het MER en het tussentijdsadvies van de Commissie – gelijktijdig met de opbrengst van de Tour de Brabant – te verwerken in de ontwerp-Omgevingsvisie.

3.2 Uitwerking beoordelingskader Vlag van Brabant

De uitwerking van de foto van de leefomgeving met het beoordelingskader 'Vlag van Brabant' is een goede eerste stap in het MER. Op deze manier wordt snel en expliciet een beeld gegeven van de toestand van Brabant en toekomstige ontwikkelingen. De Commissie mist echter nog wel een aantal onderdelen in dit beoordelingskader en adviseert de volgende onderdelen aan het MER toe te voegen:

- beschrijving van de bandbreedte van de effecten⁷;

⁶ Programma's kunnen samen met de omgevingsvisie invulling geven aan het gewenste onderscheid, dat wordt gemaakt tussen strategisch en uitvoeringsgericht beleid. Het is de bedoeling dat het strategische beleid voor langere tijd wordt vastgelegd. Tegelijkertijd moet het mogelijk zijn de uitvoering flexibel in te richten zonder het ontwikkelingsbeeld voor de lange termijn geweld aan te doen. De omgevingsvisie voor de lange termijn voorziet in continuïteit en zekerheid, terwijl de (multi)sectorale programma's het accent leggen op de flexibiliteit.

⁷ Wanneer de vlakken in de vlag(gen) worden vertaald in een rapportcijfer tussen 0 en 10 dan liggen de scores tussen 5 en 8 en zijn de veranderingen weinig spectaculair. Dit is waarschijnlijk op basis van 'expert judgement' een heel realistische uitkomst, maar geeft weinig informatie voor de besluitvorming en sluit ook niet erg aan bij de ambities van

- inzicht in de bijdrage van de Omgevingsvisie aan de ambities, doelen en effecten en welke kansen en risico's daaraan zijn verbonden;
- eenduidigheid in de terminologie; het is niet altijd duidelijk hoe de hoofdpogaven zich verhouden tot de vlakjes in de vlag;
- explicieter inzicht in de verandering van de vlakken. Uit de plaatjes is soms lastig af te leiden of er nu sprake is van gelijk blijven, verbetering of verslechtering;
- een onderbouwing van de scores. In de bijlage staat de beoordelingstabel uitgewerkt met criteria. Deze worden echter niet SMART gemaakt. Dit is een essentieel punt en moet in ieder geval gebeuren voor de meest relevante aspecten die samenhangen met de hoofdpogaven uit de visie en het MER. Dit is vooral van belang voor de monitoring en evaluatie;
- de weging tussen de verschillende criteria.⁸

De Commissie merkt op dat het beoordelingskader niet kijkt naar het internationaal perspectief van de Omgevingsvisie en de grensoverschrijdende effecten van het beleid.

3.3 Monitoring en evaluatie

De Commissie constateert dat de invulling van de monitoring, evaluatie en maatregelen achter de hand nog ontbreekt, evenals een duidelijke toelichting op de verdere uitwerking van de visie in programma's en de verordening.⁹

de provincie. Treffend voorbeeld daarbij is natuur. Als het 'op orde' een noodzaak is (in de visie een '10'), dan kan niet worden ingestemd met een 6 en moeten alternatieven worden onderzocht.

⁸ Zie bijvoorbeeld eerdere opmerkingen van de Commissie over gezondheid.

⁹ De Commissie suggereert inspiratie op te doen bij eerdere opgestelde monitoringsprogramma's zoals voor de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad zie <file:///C:/Users/kvw/Downloads/bijlage-2-monitor-gebiedsagenda-noord-holland-utrecht-flevoland.pdf> of <http://www.zuidelijkerandstad.nl/sites/www.zuidvleugel.nl/files/article/downloads/gebiedsagenda-zuidvleugel-zuid-holland.pdf>

BIJLAGE 1: Projectgegevens advies Commissie

Hoe adviseert de Commissie?

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het milieueffectrapport de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. De werkgroep bezoekt hierbij ook het gebied waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Wie zit er in de werkgroep?

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Gerwin Gabry

Sjef Jansen

Wim Korver

Roel Meeuwsen (secretaris)

Marja van der Tas (voorzitter)

Rob van Woerden

Fred Woudenberg

Wat is het besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld?

Provinciale Omgevingsvisie

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor alle activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, moet in Nederland een milieueffectrapport worden opgesteld. De bijlagen C en D bij het Besluit m.e.r. <http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer> geven aan wanneer dit het geval is. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteiten C14, D14, D11.2, D10, C01.3, D09 en vanwege de Passende beoordeling die nodig is vanwege mogelijke effecten op Natura 2000 -gebieden.

Wie besluit over Omgevingsvisie provincie Noord-Brabant?

Provinciale Staten

Wie neemt het initiatief?

College van Gedeputeerde Staten

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3198](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

